

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Biblioteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнено: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст. **АДРЕСА:** Нова Зоря Львів, ул. Кальовича ч. 8. II. пов. — Телефон 4—48. **Передплата в краю:** 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Ш.: Краків 405.867.

Інтервенція у львівського воєводи

З приводу листопадових подій.

В справі охорони здоров'я й майна Українців, були укр. послы у львівського воєводи гр. Голуховського. Він відповів, що може ручити за безпеченство, коли не буде визиваючих учинків зі сторони Українців.

З того виходить, що десятки тисяч українського населення столиці краю здані на ласку першої лучшої таємної групи з кількох молодиків, на яких в жаднім народі не мають ніякого впливу навіть тато і мама.

Арештування і шкоди у Львові

Шкода доходить до двох м. лонів зол.

У звязку з кривавими подіями 1. листопада увязнені м. п. отсі України: д-р брати Богачевські, Білостоцький, Гафкович (урядник Сокола), д-р Б. Гнатевич, Р. і Гр. Лужницькі, М. Матчак, Мойсевичівна, Ів. Рудницький, Роман Сушко й

інші. Се переважно студенти.

З Поляків мали увязнити тих що вибили Вікна в дра Панычнина, але польська преса їх імен не подає. Від 4. с. м. панує вже спокій.

Шкоди в українських інституціях доходять до двох мільонів зл.

В ССР. кипить щораз дуще

Вуличні бої. — Бунти Красноармейців
чрезвычайки під Києвом.

З Шанга доносять, що у Владивостоці прийшло до вуличних боїв робітництва (котре відмовилось від ладування хліба на кораблі, що мали вивезти його за кордон) і збройними силами уряду. Є около 100 убитих і ранених. Арештують масово.

Деякі відділи червоної армії на границі Сибірі збунтувалися, перебили червоних командантів і втекли до Китаю.

на Сибірі. — Убиття команданта військ
Заслання високих комісарів.

Члени їх оповідають про що раз частіші конфлікти між військами чрезвычайки і червоною армією та про часті убийства червоних командантів.

Під Києвом убили повстанці командіра військ чрезвычайки, Турчановського.

Комісаря Угланова за опозицію висилають з Москви в Туркестан. За ним мають усунути Томського і Рикова.

Як програли соціалісти Швайцарії

Не здобули ні одного мандату!

Швайцарська Телегр. Агенція доносить: Вибори до Ради Кантонів скінчені. Вислід їх такий: Радикальні демократи одержали 21 мандатів, католики

консерватисти 18, сільська ремісничка партія 3, ліберали 1, партія суспільної політики 1, соціалісти не здобули ні одного мандату.

Банкruptcy „Безбожників“

Перший конгрес большевицьких

На днях відбувся у Вятці перший конгрес „безбожників“, котрі весь час чванилися, що мають 120.000 zorganizованих атеїстів в Росії й на Україні. На конгресі показалося, що се неправда і що їх організації не тільки падуть, але вже ледви живіють мимом піддержки уряду, а народ знов заповнив Божі домми. Нпр. на цілу губернію Вятку є всего

„Безбожників“ доказує їх упадок.

2.000 „безбожників“! Таксамо паде їх число в містах. Нпр. у Москві з 28.000 впало на 8.000. Орган „Комуніст“ пише виразно, що навіть комуністичні організації клоняться вже до релігії й церкви та звизає уряд до нових репресій.

Таким чином моральне bankruptcy большевизму приходить ще скорше ніж економічне.

Вчити хлопців варити

Швайцарія дає приклад тої хосенної праці.

В Швайцарії, в берненському кантоні, отворено курси варення для хлопців. Перша серія хлопців вже скінчила науку. Помічення настоятельки такі: Хлопці дуже радо вчать ся варити, тільки мають дві хиби: ласують більше ніж дівчата і не люблять мити посудини.

Німецька преса, подаючи ту вістку, заохочує, щоби скрізь вчити хлопців штуки варення, аргументуючи ось як: Уже в таборах пластунів видно, що з

хвилею, коли хлопці опановують штуку хочби тільки примітивного варення, кріпне в них почуття самостійности й охота до всякої праці. Та штука припадає їм і в дозрілім віці, бо зробіть їх більше незалежними від жіноцтва, а з другої сторони зменшить слушні нарікання жінок на перепрацювання. Опріч того в часах що раз сильнішої комунікації кухарським фахом скрізь можна добре заробити.

Наслідки кривавих подій

Криваві події у Львові з 1. листопада 1928 р., котрі ми вже описали в попереднім числі „Новой Зорі“, довели до несподівано сильного спалахотіння національних пристрастей.

На підложжі того факту виріс цілий ряд наслідків. Одні з них кидаються в очи, інші покишо укриті, потенційні. І так:

Всім очевидні криваві рани побитих людей і понишене майно цілого ряду наших і так небогатих інституцій. Шкода, яка дасться оцінити, вносить около 2 мільони зл. Тут не зараховано шкоди з таких актів, як понишення старих манускриптів, артистичних образів і т. п., бо се трудно оцінити.

А вже ніяк не можна оцінити моральної шкоди, яка затроє людські душі ненавистю й тягне за собою знов ріжні акти, котрі і в області моральної і в області матеріальної болючо дадуть себе відчуті.

Нпр. нашу студіюючу молодь фізично мають недопускати ні до університету, ні до політехніки. Немов автоматично здержаний поворот до дому і припинання до служби наших скитальців. Словом—не оден Українець, не одна українська семья відчує дуже болючо наслідки кривавих подій. А шож доперва булоб, якби так під сю пору зачало дійсно заноситися на якусь більшу за веруху, о яку зовсім не трудно.

Якіж були причини тих кривавих подій і знишень?

Ми рішучо осуджуємо обливання чорнилом та висаджування динамітом пам'ятників, присвячених польським борцям,—все одно, чи сих учинків доконали Українці, чи просто провокатори, Бог знає якого походження і краси. Ми не похваляємо взагалі підпольної нелегальної акції, бо вона має в наслідок ломання молодих характерів і шкоду, а не приносить ніякого хісна, в жаднім напрямі. Всяке розогнювання відносин на галицькій землі може вийти на хосен тільки страшним експериментаторам на сході. А попасти під їх владу не усміхається нікому, хто думає.

Але з другої знов сторони годі не бачити, що українська суспільність прецінь не може відповідати за такі неспасні діла підпольних груп, чи провокаторів, як обливання чорнилом або ушкодження пам'ятника. Річ понад усякий сумнів певна, що н. пр. наше Товариство „Просвіта“, котре від війни знаходиться в дуже важких матеріальних умовах, буквально в нічім не було й не могло бути причасне до згаданих вище жакерій. Зовсім те саме можна сказати і про інші товариства, як пр. „Дністер“, „Маслосоюз“ чи „Ставропігію“.

І за шож ті Товариства сплюндровано? А за шож мають тяжко терпіти спокійні родини, котрі мешкають в домах українських інституцій, де почавши від будинку „Дністра“, мешкають від довгих літ так українські, як польські й жидівські семі... За шож їм вибивають вікна,

за що перелякують їх дітей. Що вони винні? Таж вони навіть не знали про те, що сталося!

І якби була пропорція між тим, що зробили тайні групи або провокатори — і між тим, що за те прийшлося потерпіти українським інституціям та багатьом українським і польським, та жидівським семьям, що живуть в українських домах. Обиття замазаного чорнилом пам'ятника коштувало 3 зл., а знищені за те демолантами річи коштували мільйони золотих, не важучи вже, про інші наслідки!

Нпр. „Маслосоюз“ розвивався так гарно, що досягнув уже майже монополі у торговлі своїм товаром. І така організація, пожиточна для всего населення тепер в руїні. Понищені навіть її рахункові книги.

Зі всіх органів польської преси оден-одинокий „Dziennik Lwowski“ відважився зайняти становище, яке в цілім світі просто самозрозуміле, а саме, що в таких випадках реагувати має право тільки влада.

За те редак. п. Гурку зустріли публично закиди з польської сторони. Се свідчить, що за 10 літ існування польської держави не виробилося ще серед польського загалу ніяке почуття про те, що Польки стали народом, державним і що правительтво їх держави відповідальне за безпеченство здоров'я і майна всіх горожан у тій державі, а особливо тих, котрі зовсім не причасні до ніяких нелегальних учинків. Особливо замітний факт, що орган значної часті польської академічної молоді, — „Відомосці Корпораційне“ стверджує „перед очима так Польщі як і цілої Європи“, що польська академічна молодь бере на себе відповідальність за демоланції.

Консеквенції такого признання супроти знищення інституцій, котрим ніхто не доказав і не годен доказати ніякої вини, повинен понести державний уряд.

Було істину! Не о-матеріальні річи тут ходять, а о почуття справедливості й охорону для невинно нападених і зруйнованих. Бо великий вже час подумати поважно про якусь наладнання спільного життя на тій нещасній землі. А кому більше дано, від того й більше вимагати можна.

Майже рівночасно з кривавими подіями у Львові дучилася в Празі ще одна подія: напад на польського кон-

зула в Чехословаччині. Зробив його молодий чоловік українського походження, Пазюк, родом зі Стопчатова. „Діло“ подає, що він служив колись при польських легіонах. Ми зовсім нічого не знаємо про ту людину і нічого не можемо твердити про його мотиви. Річ можлива, що він зробив замах з т. зв. патріотичного почуття. Але наслідки його замаху такі, що „лучших“ не мігби нам і ворог пожелати. Чеська преса, навіть соціалістична, так остро осудила балканізування Чехії чужинцями, що наші нещасні емігранти на Чехословаччині напевно відкокують діло Пазюка, котре належить осудити з усякої точки погляду, якб не заняті, — навіть з точки погляду українського шовінізму. Бо тільки сліпий не бачить, що тепер в утомленій Європі, котра боїться і має досить усяких неспокоїв, такі замаху викликають ненависть до тих, що їх роблять і симпатії до тих, проти котрих замаху звернені.

Патріотизм се — особливо під сю пору — спокійна праця і скріплюванн морального та матеріального поступу й ладу в суспільності, а не сляння ненависти й нищення.

— 0 —

На одяги осінні і зимові, на плащі, рагляни і верхи футер наймодніші матерії

ВОВНЯНИ

англійські і бельєвні першорядної якості, як камгарни, дубле, англійські шевіоти і т. д.

всякі підшивки й додатки поручає деталійно

по фабричних цінах

відомий з дешевоти христ. магазин

ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА

45 **ЛВІВ** **45**
РИНОК

329 Догідні умови сплати. 10—20

Добро Просвіти — це добро цілого народу, а з особія кожного з нас.

Початок отверезіння Чехів

Свідчить про се книжка чеського діяча Радля.

Надзвичайно интересна книжка, котру написав чеський діяч Емануїл Радль про боротьбу між Чехами й Німцями, вже переложена на німецьку мову. Вона свідчить про початок здорового отверезіння Чехів від націоналістичної памороки.

Радль остро звертається проти „аргументації“, яка оправдує давлення національних меншостей. По перовороті — пише він — без ладу, без критики, без ніякого розсліду заведено в Чехословаччині такий централізм, що супроти нього давний австрійський, проти котрого боролися Чехи, був діточою забавкою.

Але — пише Радль — національна автономія таки постане на засади: — Дайте націям, що їм належить, а державі, що їй належиться! В середній Європі діло передовсім у справі мови. Кожда народність має напевно природне право на свою мову. І тому мова стає конститутивним чинником в організації держави. Держава мусить говорити до націй в їх мовах і німецька мова в Чехії мовинна мати ті самі права, що й чеська. Се зовсім не згерманізує Чехів і в практичній життю не зробить таких змін, яких побоюються Чехи. Прийде час, коли сучасне нам поняття „нації“, хоч і остане, матиме для будучих поколінь таке незрозуміле значіння, як мають тепер ріжні релігійні ріжниці понять, за які колись кипіла завзята боротьба.

Уряд повинен безумовно скріпляти систематично приязні взаємини між Чехами й Німцями. Урядовці Чехи повинні здалека бути від тих чеських товариств, котрі поборюють Німців.

Чехія з трьох сторін оточена німецькими землями. Прийде час, коли Німці, котрі вже скріпилися по погромі поправлять верзайльський мир, а світ не спротивиться тому. І Австрія получиться з ними і давній коридор буде знесений. А тоді зборя, якої вживаємо проти Німців, звернеться проти нас. Дятого — заздалегід позбудьмося тої небезпечної зброї...

Якж велику благодать зробивби на сій землі той письменник з табора побідників, котрий здобувся на політичний розум і цивільну відвагу чеського письменника!

— Його казав султан кинути у море зі звязаними руками: як перепливе до Острова Принців то може йти, куди захоче...

Справедливий вирок видав Сулейман. Нехай Алабг Акбар благословить сліди ніг його! Бо такі крав податки Великий Везир Агмед і то крав так, що не могли його ймити... А на тих податках були стони і кров. Тай вистогнав їх Агмед в Джеляд-Одасі... А решту рахунків возьме в нього Алабг з вічними очима.

III. ЯК ЗАЧАВ ПЕРЕХОДИТИ КРИВАВИЙ КРИШТАЛ ВЛАДИ.

Ніяка влада не родиться з ненависті. Всяка влада і власть родиться з любови. О, Ви, що хочете дещебудь якоїнебудь влади! Запитайте самі себе, кого і що Ви любите?

Власть уродилася з любови, а викорнив її пошанівок. Такамо як дитину, що родиться з любови й росте з пошанівку своїх родителів.

Давно -давно, коли турецький нарід утікав з Азії на захід сонця перед страшними ордами Джінгісхана, провадив його в утечі предок Сулеймана. І за те полюбив його турецький нарід і пошаною оточив як блиском всіх потомків його. А чим більше росла в нім пошана до роду Османа, тим більше силу мав той нарід і мала власть його. І так дійшов він до верха своєї сили за Сулеймана Великого, Селімового сина, коли подки його, йдучи горі Дунаєм, дійшли в саме серце Європи.

(Дальше буде).

Значіння релігії

Голос ліберального жидівського публіциста з Р. сії. — Що пише Жид про повагу Апостольської Столиці.

В часі, коли в нас систематично руйнують повагу Церкви в публичнім життю то виразними нападами, то прикритими скромним ліберальним гаслом атеїстів, що „релігія се приватна річ“, — представники російської, вже навіть ліберальної інтелігенції на основі страшного досвіду в своїм краю доходять до великого цінення значіння релігії. Ось що про те пише ультра-ліберальний російський публіцист д-р Пасманік, жид з походження в органі „За Свободу“.

Практичні большевики здають собі досконало справу з великої державної ролі релігії. Дятого видали вони війну на життя і смерть не тільки Церкви, але й самій релігії. Вони добре розуміють, що навіть найтихіша релігія і найбільша церква се постійна загроза для безбожного большевизму. Патріярх Тихон страшив большевиків навіть тоді, коли як пустельник сам мешкав у Донському Монастирі і не мішався до світських справ. Бо самим фактом свого існування релігія й церква се найстрашніші вороги большевизму й комуністичної влади.

Всі без винятку факти історії й життя перечать поглядам тої частини інтелігенції, котра твердить, що релігія не має творчого значіння в державнім життю. З історії Європи і всего світа не можна вичеркнути релігії. Всі європейські культури створили релігія — наперед пантеїстична старогрецька, потому, в середних віках, християнська. І то створила не тільки духову культуру. Сегодня не підлягає вже ніякому сумніву, що релігія впливає на всю будову суспільности. Дуже поважні соціологи доказують, що вже про зріст населення рішає передовсім релігія. У Франції пропорціонально з упадком релігії в масах наступив упадок природу населення. Високо промислове і в більшости міське населення Англії родить більше дітей, ніж переважно хліборобське населення Франції. Але в Англії навіть соціалісти релігійні, коли у Франції й пастухи належать до „атеїстів“.

Брак релігії висушує людські душі. Коли людина раціоналізується, зачинає жити теперішністю й не дбає про будучність. Зраціоналізована одиниця випирає рід.

Надії на можливість заміни релігії світською етикою — завели.

Що релігія досі єсть могутним чинником в життю народів, свідчить факт (так пише жидівський публіцист — Ред.), що Папа римський не втратив нічого зі свого Авторитету. Без території, без сліду світської влади, без примусових податків даліше існує духовна католицька імперія з всевладним папою на чолі, котрого признає цілий світ і всі держави, при котрим легалізовані посольства всіх держав світа. А вплив Столиці Апостолів такий великий, що рахуються з нею навіть атеїстичні уряди. Хилив перед нею свою голову й лютер Бісмарк і атеїст Герріо.

В останних часах навіть багато раціоналістів зрозуміло, що релігія повинна відіграти поважну ролу в боротьбі з большевизмом. Самі большевики своїм скаженим атаком на релігію доказали світові, що кожда релігія їх вічний ворог — навіть тоді, коли церква пробує приміритися до большевизму. Супроти того в наших часах ігнорувати релігію можуть тільки ті, котрі книжкову „мудрість“ ставляють вище ніж реальне життя.

Релігія потребує в сих часах поглиблення. Вона мусить опанувати одиць, не рахуючи на скорі, ма-

сові побіди доконувані красою обрядових торжеств. Обряд конечний, бо без нього релігія булаб німа і пересталаб ділати на уяву. Але сьогодні обряд вже не вистарчає. Опріч ділання на совість — думає автор — релігія мусить тепер вивнитися чинним змістом соціальної етики. Щоб сучасних людей наблизити до неба, треба їх скріпити на грішній землі, здійснюючи максимум правди і любови тут, в буденнім життю. Сегодня віра вряється тісно з добробутом мас, а се виходить тільки на хосен релігії. Священник повинен стати дійсним учителем і керманічем вірних так у сфері духовній, як і в сфері матеріальних інтересів.

Автор наводить рад прикладів шасливої соціальної праці кат. священників в Італії, Франції, Бельгії, Ірландії й Америці та доходить до висновку, що Китайського муру ріжниць, який втворився віками між горішними й дольшими верствами народів, ніхто не може так основно знівечити як духовенство, переняте ідеалами суспільної дійсности.

Народи затратили здібність цінення внутрішньої гармонії, будованої гармонією клас. Треба їм знов заціпити почуття солідаризму національного, а те завдання знов сповняє духовенство користуючи з релігійного настрою мас.

Переходячи до російських відносин, стверджує д-р Пасманік, що поворот до релігії в большевицькій Росії буде конечний, бо треба буде очистити край від нагроможденної літамі злобита надармо пролитой крові, від безбожності, котру насильно заціпило молодіжні й від жаждоби пімсти.

Відродження Росії — пише — може доконати тільки релігія.

„Я особисто пише д-р Пасманік глибоко віро, що прийде день, коли получені любовію і правдою суспільности увірят в одного Бога і в одну Церкву. Але се не скоро буде. Тимчасом нехай буде забезпечена свобода всім церквам. І чим більше брутально підноситься „всезнання“ людини чим більше нетолерантний стає матеріалізм, тим більша відповідальність наде на слуг всіх віроісповідань бо від них залежить уздоровлення людства й особливо (хорої тепер) Росії. Релігія була, є і буде підставою всякої культури. Тільки через релігію набирає людина Божих черт.“

Не підлягає ніякому сумніву пише той сам автор в иньшій статті, — що виключно розумовими способами не можна досягнути правдивого мира. Тільки одна релігія може його забезпечити. На те треба всі сили релігійного ірраціоналізму, бо тільки він може змінити легенду в історичну дійсність“.

Вагу сим виводам жидівського публіциста надає факт, що він пише се не на основі мірквань, але на підставі 10-літньої кривавої анархії, котра позбавила Росію людського обличчя і кинула її в пропасть моральної деправациї з котрої є тільки оден вихід: до Бога до Церкви.

— 0 —

Порозуміння австрійських католиків зі соціалістами

(м) На зїзді австрійських католиків, що відбувся дня 6. ц. м., зроблено заки провадочі християнсько-суспільної партії, що вона більше дбає про політику, як про католицькі засади. Ярким прикладом цього має бути становище християнсько-суспільної партії, котра (мовляв) бавиться зі соціалістами в дискусії про народне господарство, під час коли релігію мають намір усунути зі шкіль. У звязку з цим доносить „Варшавський Кур'єр“, що канцлер Зайпель має намір переглянути своє відношення до соціалістів, щоб могли в найбільшому часі створити урядову коаліцію християнських суспільників і соціалістів.

В 10-ліття Союзу Народів

Що сказав прем'єр Англії про велику одвічальність політиків і редакторів і про те, що таке діявольська робота?

В 10-ту річницю основи Союзу Народів вголосив прем'єр Англії Болдвин, промову, в котрій сказав м. и.:

Ми Англіїці як нація не маємо в собі злоби й нахилу до пімсти. Сумніваюся, чи є такий другий нарід як ми, котрийби до тої міри задавав у собі ликування з приводу побіди.

Піддержуючи даліше наші тісні взаємини з Францією та ше їх затісняючи, навязали ми визначно приязні взаємини з Німеччиною. Стоймо твердо на становищі Льюкарна. Не змінємо напруму англійської політики і не беремо на себе нових зобовязань. Сегодня нема не тільки такого державного мужа, але й такого думаючого горожанина, котрий не знавби, що ше одна велика війна не тільки ослабилаб цивілізацію, але зруйнувалаб її.

Найповажніша одвічальність за будуччину світа тяжить на політиках і пресі. Помилується кожний, хто думає, що без духової боротьби можна усунути ненависть і війну. І замало устами складати обіти, замало й пером. Політик, котрий підозрює ширість иньшої держави або підсуває їй інсинуації, щоб досягнути оплески, орган преси, котрий оповіщує такі річи, щоб мати „цікавий матеріал“, виконують діявольську роботу й роблять миротворчу працю надзвичайно важкою. Бо підозріння дуже скоро доводять до ненависти, а ненависть дуже скоро доводить до війни.

Найповажніша одвічальність за будуччину світа тяжить на політиках і пресі. Помилується кожний, хто думає, що без духової боротьби можна усунути ненависть і війну. І замало устами складати обіти, замало й пером. Політик, котрий підозрює ширість иньшої держави або підсуває їй інсинуації, щоб досягнути оплески, орган преси, котрий оповіщує такі річи, щоб мати „цікавий матеріал“, виконують діявольську роботу й роблять миротворчу працю надзвичайно важкою. Бо підозріння дуже скоро доводять до ненависти, а ненависть дуже скоро доводить до війни.

ШИФОНИ Іван Рідль

Львів

вул. Академічна 2.

267 37—50а

Сім мільонів Українців в Польщі мусить дати для Просвіти в ювілейному 10 році сім мільонів членів. Вкладка лише два золоті.

Економічні справи

Ціни в текстильній і конфекційній торговлі в Польщі хаотичні, а то і за довготермінових векселів. За товтку одержують кушці у гуртівників товарів на 18 процент дешевше ніж за векслі. Взорнеті матерії, котрі були модні м. р., ародують тепер 15 процент дешевше ніж нові, але тих матерій в торговлі вже не багато. Купці шукають дешевих матерій, без огляду на взір і марку. Дрібні торговці на провінції мають малі запаси.

Подиву гідна згідливність жидів

Согворено одинокое представництво жидів на всім світі.

ЖАТ (Жид. Агенція Телегр.) доносить:

На останній конференції жидів-неосіоністів у Нью-Йорку вирішено в справі поширеної Жидівської Агенції уповажнити одну особу, а саме Людвіка Маршала, скомплетувати організаційний комітет з 7 осіб. Завданням того комітету буде визначити членів неосіоністів з Америки до Ради й Екзекутиви Жидівської Агенції як також вести переговори з жидами в иньших краях в тій справі. В Агенції 50% місць мають зайняти жидів-неосіоністи, з чого 40% американські.

60-літній Ювілей Просвіти відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож сподіється зі зголомом в члені, надсилайте вкладки і дружим привідуйте.

Повістевий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 8. XI. 1928

72

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

- Уся в слезах?
- Так! Вся в слезах...
- А перед нею несли чорні євнухи малого принца Селіма в біленьких муслинах, в золотій лектиці...
- В золотій лектиці?
- Так! В золотій лектиці.
- За нею йшли білі невольниці гарему, збентежені плачем жінки Падшаха...
- Збентежені плачем?
- Так! Збентежені плачем.
- Йшла просто до салі Великої Ради Дивану.
- А якже знала, куди там йти, коли ще ніколи не була в селямліку?
- Так! Знала дуже добре, бо вело її материнське серце... Бо йшла по справедливості.
- Який-же вирок видав султан Сулейман?
- Справедливий вирок видав султан Сулейман: Казав так довго бити обох винувників, аж поки згідно не призналися, за кілька грошей перекупив везир чорного Гассана. А потому казав припикати везира Агмеда, щоб видав з себе якраз тільки зойків, кілька дав грошей спільникови своєму. І сконав Агмед в Джеляд-Одасі.
- А чорний Гассан?

Поступ католицизму в Болгарії

Від війни поступ католицизму в Болгарії помітно росте. В Софії виходить орган „Правда“, присвячений пропаганді релігійної унії болгарського народу з Римом. Недавно оден з навернених на католицизм болгарських діячів, Іван Драгов, оповістив у „Правді“ статтю, в котрій звизає, щоб іти слідами великих болгарських монархів Бориса I, Симеона і Калоянні, що в союзі з Апост. Столицею доконали великих діл. Драгов звизає, щоб зірвати з екуменічним патріархатом. Занепокоєний тим рухом синод проти Драгова. Духовенство виступив проти Драгова й осудив його.

До Москви заманена й убіта

Угорський орган „Уйшаг“ доносить: В процесі проти комуніста Шанта, котрий перебився на Угорщину в цілях комуністичної пропаганди, свідчила проти нього молода мадярка Ірма фон Мандель, дочка директора угорських залізниць. Вона була соц. дем., потому комуністкою, але втративши віру в здійсненість комунізму, покинула його. Коли помер батько, вона шукала посади. Знаючи чужі мови, одержала посаду в большевицькій посольстві в Берліні. По якійсь часі покликано її як секретарку до Москви. Нічого не підозріваючи, поїхала. Там її зараз увязнили і по довгих муках засудили на смерть „за зраду комуністичних таємниць“. Перед смертю змушались над нею в страшний спосіб викололи їй очі і т. и.

Угорський уряд інтелевіював в її справі кілька разів у Москві, але відповіді не одержав. Тепер все вийшло на яв.

Америка кредитує советам

Поважна американська фірма „Дженерал-Електрик-Компані“ уділила советському „Амторгові“ товарів на 26 міль. доларів на кредит під такими умовами: Четверта часть тої суми платна зараз, 75 проц. до 5 літ на 12 проц., з додатками на 15 проц. Весь той кредит мусять совети зужити виключно в Америці.

Хоч умови ті дуже важкі, однак в большевії панує велика втіха, що американські капіталісти перший раз згодились позичити советам. Чи та радість не передчасна покаже будучність.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

СУЧАСНА ТУРЕЧЧИНА — так оповіщує її міністер загр. справ Тевфік Рушді бей — не боїться пропаганди большевиків. Вона має 15 мільонів мешканців, з того 14 мільонів селян, а селянинів буде комуністом. Буржуазію й робітництво має тільки в 2 містах: в Царгороді та Смирні. Всі інші міста почавши від Ангори та Бруссі мають мешканців — хліборобів. Отже з сеї сторони нема небезпеки, тим більше нема, що весь турецький народ дуже дисциплінований і слухає свого провідника, Кемал-башу. Зате до дуже тяжких проблемів рахує міністер справу нац. меньшостей. Турки вертають з Балкану в Азію. Вже вернуло їх досі коло мільона, опріч тих 450.000, що вернули з самої Греції.

Громадяни! Поголовним членством дамо доказ перед світом нашої свідомости національної гідности. Тож мерщій в ряди членів „Просвіти“!

Християнський робітничий рух в Югославії

Югославянський пролетаріят організувався в трьох головних групах: комуністичній, соціально-демократичній і соціально-християнській. Після висток Агенції комуністи звязані державним устроєм і правдивої їхньої сили годі догадатися. Навпаки, хоч на вид вони слабі, сила їх росте й комунізм шириться в серцях. Щоб зовсім знищити комунізм требаби витворити відповідні соціальні умовини, що на разі неможливо. Соціал-демократи поклоняються далше матеріалістичному світоглядові. Серед їх проводу є кілька визначних людей, котрі узнали значіння релігії і не відносяться до католицької Церкви так ворожо як загал, однак це тільки одиниці. Настрій більшости не змінився, вона неначе боїться, що при стрічі з релігійними почуваннями народу, втратить можливість існування. Для католиків це зовсім зрозуміле, бо все, що може дати соціалізм, є передбачене в програмі християнських соціалістів.

Християнські соціалісти вживають своєї назви щойно від кількох літ. Перше вони звалися християнськими суспільниками. „Однак річ не в назві — пише Агенція — Християнські соціалісти творять в нашому суспільному русі особну групу, поступову так сказати і радикальну. Зі всієї сили вони зазначають християнство й боротьбу з опортунізмом та формальним католицизмом. З рівною силою беруться вони з капіталізмом і закидають „буржуазним верстам“ охоту полудити капітал з християнством, чим в практиці не різняється в нічому від жидів чи ліберальних капіталістів“. Органом їх „Огонь“. Зовсім скрісталізованої програми в них ще нема.

НОВИНКИ

Роль журналістів в мирі й війні обговорює граф д'Ормессон в „Реві де Пари“, в статті п. з. „Велика преса й порозуміння народів“. Він робить ріжницю між німецькою пресою, котра (на його думку) служить партіям і французькою, що ділиться на інформативну й політичну. Головним завданням журналіста повинен бути об'єктивізм, котрого однак не мають сучасні журналісти. Д'Ормессон боїться, чи війни майбутности не будуть „війною журналістів“, бо вони виховують публичну думку.

Як дбають соціалісти про пресу. Нідерландський союз професійних соціалістичних організацій постановив призиблення мільон гульденів в цілях закуплення безпартійних друкарень в Амстердамі й Роттердамі.

Французький міністер торгівлі приятелем св. Тереси від Дитяти Ісуса. Новий французький міністер торгівлі, як доносить Католицький, англійський часопис „The Universe“, п. Г. Шерок був колись приятелем св. Тереси. Міністер мешкав тоді в найближшому сусідстві св. Тереси в Азізі. Він сьогодні бурмістр цього міста. Найкращою його розривкою в тому часі було грати на гармонійці й він собі дуже добре пригадує, як серед його слухачів находилася Свята, котру він, на її особисте прохання, вчив грати.

Кілько є католицьких священників? Після останніх списків Ватикану католицьких священників є 200.000 а по місцях 110.000. Ділять вони на 806 єпископств, котрі знова підпорядковуються 204 архієпископствам обох обрядів. Провід над архієпископами має конгрегація в Римі, що складається з 13-ти кардиналів. Велика частина місіонарів це монахи ріжних чинів. В останніх часах багато тубильців висвячується на священників, головні в Китаю і Африці.

3 новин чужих літератур

Дві найславніші тепер книжки в англійській мові.

Дуже здібна американська публіцистка, Катерина Майо написала книжку п. з. „Мати Індія“, котра до пів року видержала 8 великих видань. В тій книжці доказує вона, що якби Індію випустили Англії з під своєї влади й опіки, то вся та величезна країна попалаб у страшну анархію.

На те відповів також окремою книжкою старий індійський діяч Лайпат Рай, в котрій доказує авторці такі погані річи, як фальшування цитатів і всякі інші неправдування. Книжка його має титул: „Нещасна Індія“.

Характеристичне для Англії те, що хоч уряд Англії в багатьох примірниках розіслав даром книжку Катерини Майо визначним політикам своєї й чужих країн, то знайшлося не тільки багато англійських органів, котрі осудили ту книжку, але навіть державний секретар для Індії назвав ту книжку „наскрізь unfair“ (нечистою).

Нові книжки

Д-р Альойзій Кміт: **КАТОЛИЦЬКА АПОЛЬОГЕТИКА ДЛЯ ШКОЛИ Й ЖИТТЯ**. За німецьким оригіналом опрацював Е. Ясенівський. „Добра книжка“, Львів, Р. Б. 1928. Мала 8°. Стр. 128.

Ця книжка являється другим томом циклу „Наша Релігія“, видаваного рухливим, католицьким видавництвом „Добра Книжка“. Научних творів релігії в нас майже нема і тому кожну цього рода спробу приходиться нам витати.

СПОМИНИ про Сестру Анну Стадник зі Згромадження СС. Мироносиць (з 4 ілюстраціями). Зі записків СС. Мироносиць. Жовква 1928 р. Накладом Згром. СС. Мироносиць м. 8°, стор. 84.

М. Ценевиц. **ЗЛОЩАСНИЙ САМОЦВІТ**. Повість з козацьких часів. „Бібліотека Історичних повістей“ II. вік, ч. 2. Львів 1928. „Добра Книжка“ 8° стор. 224.

Спішіть з висилкою членських вкладок до Т-ва „Просвіта“. Незай ні одного не буде між нами, який не ставби в ювілейному році його членом.

ОГОЛОШЕННЯ

Препарат до чищення 316 17—20
брудних стін і туалетів
1 кг. вистарчає
НА 2 КІМНАТИ.
Склад тільки у
О. Т. ВІНКЛЕРА Сня
:: Ринок 28 :: ЛЬВІВ :: Телефон: 19-96

В Централі **ПАНЧІХ**
ПФАУ, Львів, Ринок 19.

найдешевше, бо вхід через сніг.
24ба 42—50

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ.
I-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. 110 книжок за 160 зол. п. у 4 ратах. при чім перша рата 61 зол., прочі р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. іббліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II бібл. 220 зол. — Замість готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дояслюємо тоді ше есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 22—50